

Dokument ze zasedání

B8-0363/2018

10.9.2018

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě otázek k ústnímu zodpovězení B8-0036/2018 a B8-0037/2018

v souladu s čl. 128 odst. 5 jednacího řádu

o uplatňování balíčku opatření v oblasti oběhového hospodářství: možnosti, jak řešit otázky na pomezí právních předpisů týkajících se chemických látek, výrobků a odpadů
(2018/2589(RSP))

**Lukas Mandl, Christel Schaldemose, Mark Demesmaeker,
Anneli Jäätteenmäki, Davor Škrlec, Lynn Boylan, Piernicola Pedicini,
Joëlle Mélin**

za Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin

Usnesení Evropského parlamentu o uplatňování balíčku opatření v oblasti oběhového hospodářství: možnosti, jak řešit otázky na pomezí právních předpisů týkajících se chemických látek, výrobků a odpadů (2018/2589(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na články 191 a 192 Smlouvy o fungování Evropské unie, které se týkají ochrany lidského zdraví a zachování, ochrany a zlepšování kvality životního prostředí,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/851 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech¹,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/849 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, směrnice 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních²,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/850 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů³,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/852 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech⁴,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH) a o zřízení Evropské agentury pro chemické látky⁵,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006⁶,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 850/2004 ze dne 29. dubna 2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách a o změně směrnice 79/117/EHS⁷,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se

¹ Úř. věst. L 150, 14.6.2018, s. 109.

² Úř. věst. L 150, 14.6.2018, s. 93.

³ Úř. věst. L 150, 14.6.2018, s. 100.

⁴ Úř. věst. L 150, 14.6.2018, s. 141.

⁵ Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 1.

⁶ Úř. věst. L 353, 31.12.2008, s. 1.

⁷ Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 7.

spotřebou energie¹,

- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1386/2013/EU ze dne 20. listopadu 2013 o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 „Spokojený život v mezích naší planety“²,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 16. ledna 2018 o provádění balíčku opatření týkajících se oběhového hospodářství: možnosti, jak řešit otázky na pomezí právních předpisů týkajících se chemických látek, výrobků a odpadů (COM(2018)0032),
- s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise, který je přiložen ke sdělení Komise ze dne 16. ledna 2018 o provádění balíčku opatření týkajících se oběhového hospodářství: možnosti, jak řešit otázky na pomezí právních předpisů týkajících se chemických látek, výrobků a odpadů (SWD(2018)0020),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 16. ledna 2018 nazvané „Evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství“ (COM(2018)0028),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. března 2018 nazvané „Souhrnná zpráva Komise o uplatňování nařízení REACH a přezkumu některých prvků: závěry a opatření“ (COM(2018)0116),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. listopadu 2016 nazvané „Pracovní plán pro ekodesign na období 2016–2019“ (COM(2016)0773),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 2. prosince 2015 nazvané „Uzavření cyklu – akční plán EU pro oběhové hospodářství“ (COM(2015)0614),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. září 2011 nazvané „Plán pro Evropu účinněji využívající zdroje“ (COM(2011)0571),
- s ohledem na své usnesení ze dne 4. července 2017 o delší životnosti výrobků: přínosy pro spotřebitele a společnosti³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 25. listopadu 2015 o návrhu prováděcího rozhodnutí Komise XXX, kterým se uděluje povolení k používání bis(2-ethylhexyl)-ftalátu (DEHP) podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 9. července 2015 o účinném využívání zdrojů: směrem k oběhovému hospodářství⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2018 o uplatňování sedmého akčního programu pro životní prostředí⁶,
- s ohledem na Basilejskou úmluvu o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice

¹ Úř. věst. L 285, 31.10.2009, s. 10

² Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 171.

³ Přijaté texty, P8_TA(2017)0287.

⁴ Úř. věst. C 366, 27.10.2017, s. 96.

⁵ Úř. věst. C 265, 11.8.2017, s. 65.

⁶ Přijaté texty, P8_TA(2018)0100.

států a jejich zneškodňování,

- s ohledem na Rotterdamskou úmluvu o postupu předchozího souhlasu pro určité nebezpečné chemické látky a pesticidy v mezinárodním obchodě,
 - s ohledem na Stockholmskou úmluvu o perzistentních organických znečišťujících látkách,
 - s ohledem na otázky položené Radě a Komisi ohledně uplatňování balíčku opatření týkajících se oběhového hospodářství: možnosti, jak řešit otázky na pomezí právních předpisů týkajících se chemických látek, výrobků a odpadů (O-000063/2018 – B8-0036/2018 a O-000064/2018 – B8-0037/2018),
 - s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,
 - s ohledem na čl. 128 odst. 5 a čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že 7. akční program pro životní prostředí zajišťuje rozvoj unijní strategie pro netoxické prostředí a minimalizaci působení chemických látek ve výrobcích, mj. v dovezených výrobcích, s cílem podporovat cykly netoxických materiálů, aby mohl být recyklovaný odpad používán v Unii jako významný a spolehlivý zdroj surovin;
- B. vzhledem k tomu, že článek 9 směrnice (EU) 2018/851 stanoví, že opatření členských států přijatá s cílem předcházet vzniku odpadů, musí vznik odpadu snižovat, a to zejména odpadu, který není vhodný pro přípravu k opětovnému použití nebo recyklaci;
- C. vzhledem k tomu, že článek 9 směrnice (EU) 2018/851 dále stanoví, že tato opatření musí podporovat snižování obsahu nebezpečných látek v materiálech a výrobcích a zajišťovat, aby každý dodavatel výrobku definovaného v čl. 3 bodu 33 nařízení REACH poskytoval informace v souladu s čl. 33 odst. 1 uvedeného nařízení Evropské agentury pro chemické látky, a že tato agentura musí vytvořit a vést databázi údajů, jež jí mají být v této souvislosti předkládány, kterou zpřístupní subjektům zpracovávajícím odpady a na požádání spotřebitelům;
- D. vzhledem k tomu, že čl. 10 odst. 5 směrnice (EU) 2018/851 stanoví, že pokud je to nezbytné ke splnění povinnosti zajistit, aby odpad procházel přípravou k opětovnému použití, recyklací nebo jinými způsoby využití, a k usnadnění nebo zlepšení využití odpadu, přijmou členské státy nezbytná opatření, aby před využitím nebezpečného odpadu nebo v jeho průběhu z něho byly odstraněny nebezpečné látky, směsi a složky s cílem zpracovat je v souladu s články 4 a 13;
- E. vzhledem k tomu, že čl. 7 odst. 3 nařízení (ES) č. 850/2004 stanoví, že se zakazuje používat postupy odstranění nebo využití, které mohou vést k využití, recyklaci, obnově nebo opětovnému použití látek uvedených v příloze IV (perzistentních organických znečišťujících látek);

Obecná hlediska

1. vítá sdělení Komise a pracovní dokument jejích útvarů ze dne 16. ledna 2018 a také probíhající konzultace, nicméně očekává, že budou urychleně řešeny problémy na pomezí právních předpisů týkajících se příslušných oblastí; podporuje celkovou vizi Komise, která je v souladu s cíli 7. akčního programu pro životní prostředí;
2. domnívá se, že prvořadým cílem Komise by mělo být zabránit tomu, aby se nebezpečné chemické látky dostaly do látkového cyklu, dosáhnout úplné konzistentnosti právních předpisů, jimiž se provádějí politiky v oblasti odpadů a chemických látek, a zajistit lepší uplatňování stávajících právních předpisů a současně řešit mezery v právních předpisech – zejména pokud jde o dovážené zboží –, které by mohly fungovat jako překážky znemožňující udržitelné oběhové hospodářství EU;
3. zdůrazňuje, že v opravdovém oběhovém hospodářství je nutné výrobky navrhovat tak, aby byly modernizovatelné, trvanlivé, opravitelné, opětovně použitelné a recyklovatelné a aby se v nich používalo co nejméně látek vzbuzujících obavy;
4. znovu opakuje, že přechod na oběhové hospodářství vyžaduje důsledné uplatňování hierarchie způsobů nakládání s odpady a pokud možno postupné ukončení používání látek vzbuzujících obavy, zejména pokud existují nebo budou vyvinuty bezpečnější alternativy, aby se zajistilo vytvoření cyklů netoxických látek, které usnadní recyklaci a které jsou nezbytné k řádnému rozvoji fungujícího trhu s druhotnými surovinami;
5. vyzývá Komisi, aby neprodleně vypracovala strategii Unie pro netoxické životní prostředí, jak je stanoveno v 7. akčním programu pro životní prostředí;
6. vyzývá Komisi a členské státy, aby v úzké spolupráci s Evropskou agenturou pro chemické látky zintenzívnily svou regulační činnost zaměřenou na prosazování náhrady látek vzbuzujících mimořádné obavy a omezení používání látek, které v souvislosti s nařízením REACH a specifickými odvětvovými předpisy a předpisy týkajícími se určitých výrobků představují z hlediska lidského zdraví a životního prostředí nepřijatelné riziko, aby bylo možné v Unii používat recyklovaný odpad jako významný a spolehlivý zdroj surovin;
7. zdůrazňuje, že je nezbytné zapojit všechny zúčastněné strany a nalézt řešení na místní, regionální a evropské úrovni s cílem zjistit chemické látky vzbuzující obavy v recyklačních tocích a odstranit je z nich;
8. vyzývá společnost, aby v rámci pokrokové správy chemických látek uplatňovaly celostní přístup zaměřený na budoucnost, a to tak, že využijí možnost nahradit toxické látky ve výrobcích a dodavatelských řetězcích a stanou se vůdčí silou zrychleného zavádění inovací na trhu;
9. zdůrazňuje, že uplatňování právních předpisů týkajících se chemických látek, výrobků a odpadů může představovat problém pro malé a střední podniky; upozorňuje, že při přijímání opatření je nutné zvláště přihlížet právě k těmto podnikům, aniž by ovšem došlo ke snížení míry ochrany lidského zdraví a životního prostředí; dále poukazuje na to, že mají-li mít malé a střední podniky nezbytné předpoklady k tomu, aby beze zbytku plnily ustanovení veškerých právních předpisů v této oblasti, potřebují jasné a snadno

přístupné informace;

10. domnívá se, že v případě rizika překrývání právních předpisů je v zájmu zajištění soudržnosti a využití případných synergií naprosto nezbytné vyjasnit povahu příslušné provázanosti;
11. zdůrazňuje, že je zásadně důležité zlepšit transparentnost, pokud jde o přítomnost látek vzbuzujících obavy ve spotřebitelských výrobcích, a upevnit tak důvěru veřejnosti v bezpečnost druhotných surovin; zdůrazňuje, že větší transparentnost by dále posílila motivaci k postupnému ukončení používání látek vzbuzujících obavy;

Nedostatečné informace o látkách vzbuzujících obavy, které jsou přítomny ve výrobcích a v odpadech

12. domnívá se, že látky vzbuzující obavy jsou látky, které jsou v nařízení REACH definovány jako látky vzbuzující mimořádné obavy, látky zakázané Stockholmskou úmluvou, konkrétní látky zakázané v člancích uvedených v příloze XVII nařízení REACH a konkrétní látky regulované v rámci specifických odvětvových předpisů nebo předpisů týkajících se určitých výrobků;
13. opětovně vyzývá Komisi, aby dostála svým závazkům, pokud jde o ochranu zdraví občanů a ochranu životního prostředí před chemickými látkami narušujícími činnost endokrinních žláz; očekává, že Komise bez dalšího odkladu předloží svoji strategii pro látky narušující činnost endokrinního systému s cílem omezit vystavení občanů EU i jiným endokrinním disruptorům než pesticidům a biocidům;
14. zdůrazňuje, že všechny látky vzbuzující obavy by měly být co nejdříve vystopovány a že úplné informace týkající se těchto látek, včetně jejich složení a koncentrace, by měly být volně dostupné pro všechny subjekty, které jsou součástí dodavatelského řetězce (od podniků zabývajících se recyklací až po širokou veřejnost), a že je současně nezbytné zohlednit stávající systémy a zvážit možnosti sledování zaměřeného specificky na jednotlivá odvětví; vítá první krok tímto směrem, který představují nová ustanovení článku 9 směrnice (EU) 2018/851 o odpadech;
15. v této souvislosti vyzývá členské státy a Komisi, aby v součinnosti s agenturou ECHA posílily úsilí o zajištění toho, aby všechny příslušné látky vzbuzující mimořádné obavy, včetně látek, které splňují odpovídající míru kritéria pro vyvolání obavy, jako jsou endokrinní disruptory a senzibilizátory, byly do roku 2020 zapsány na seznam látek pro zahrnutí do nařízení REACH, jak je stanoveno v 7. akčním programu pro životní prostředí;
16. v souladu se stávajícími požadavky na dovoz stanovenými v nařízení REACH má za to, že systém sledování by měl zahrnovat také veškeré výrobky dovážené do Unie, které by mohly obsahovat látky vzbuzující obavy; dále poukazuje na to, že je důležité zabývat se problematikou neregistrovaných látek v dováženém zboží; zdůrazňuje, že, pokud jde o dovážené zboží, je zapotřebí užší spolupráce na mezinárodní úrovni, a to s takovými aktéry, jako jsou Program OSN pro životní prostředí (UNEP), třetí země potýkající se s podobnými problémy týkajícími se dováženého zboží a vyvážející země;
17. v souladu se závěry druhého přezkumu nařízení REACH předloženého Komisí

konstatuje, že je třeba zlepšit kvalitu údajů o nebezpečných chemických látkách, jejich použití a působení v registrační dokumentaci podle nařízení REACH;

18. domnívá se, že v souladu s čl. 20 odst. 2 nařízení REACH by agentura ECHA neměla umožňovat chemickým látkám s neúplnou nebo nedostatečnou registrační dokumentací přístup na trh a měla by zajistit, aby byly nezbytné informace získány co nejrychleji; připomíná, že je klíčové, aby byly informace uvedené v registrační dokumentaci správné, dostatečné, spolehlivé, relevantní a důvěryhodné; vyzývá agenturu ECHA, aby v souvislosti s článkem 41 nařízení REACH (kontrola souladu žádostí o registraci) posílila své úsilí o to, aby se již neopakovala situace s dokumentacemi, které nejsou v souladu s nařízením REACH, a aby zajistila, že látkám, u nichž registrační dokumentace nespĺňuje nařízení, nebude umožněn přístup na trh; vyzývá žadatele o registraci a členské státy, aby zajistili, aby registrační dokumentace podle nařízení REACH byla v souladu a neustále aktuální;

Řešení problému spočívajícího v přítomnosti látek vzbuzujících obavy v recyklovaných materiálech

19. zdůrazňuje, že nehledě na to, zda je výrobek vyroben z prvotních surovin nebo recyklovaných materiálů, musí Unie zajistit stejnou míru ochrany lidského zdraví a životního prostředí;
20. znovu opakuje, že v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady má omezování tvorby odpadů přednost před recyklací, a že by tudíž recyklace neměla ospravedlňovat další používání materiálů obsahujících původní nebezpečné látky;
21. domnívá se, že pro veškeré prvotní i druhotné suroviny by měly zpravidla platit stejná pravidla; zdůrazňuje ovšem, že není vždy možné zajistit, aby materiály z recyklovaných výrobků byly zcela identické s primárními surovinami;
22. poukazuje na to, že pravidla Unie by měla zajistit, aby při recyklaci materiálů nedocházelo k dalšímu používání nebezpečných látek; se znepokojením konstatuje, že právní předpisy předcházející přítomnosti chemických látek ve výrobcích, včetně dovážených výrobků, jsou roztráštěné, nesystematické a rozporuplné a že se vztahují jen na velmi málo látek, výrobků a použití, často s mnoha výjimkami; vyjadřuje politování nad nedostatečným pokrokem při vypracovávání strategie Unie pro netoxické životní prostředí s cílem snížit mimo expozici látkám vzbuzujícím obavy, jež se vyskytují ve výrobcích;
23. zdůrazňuje, že recyklovat materiál obsahující látky vzbuzující obavy by mělo být možné pouze v případě, že neexistuje náhradní materiál, který by žádné látky vzbuzující obavy neobsahoval; má za to, že by tato recyklace měla probíhat v rámci uzavřených nebo kontrolovaných cyklů, aniž by ohrožovala lidské zdraví, včetně zdraví pracovníků, nebo životní prostředí;
24. doufá, že inovativní recyklační postupy pomohou při dekontaminaci odpadu s obsahem látek vzbuzujících obavy;
25. domnívá se, že problém s výrobky s obsahem „starých“ nebezpečných látek je nutné řešit na základě účinného systému jejich registrace, sledování a likvidace;

26. vzhledem k tomu, že o dopadu výrobku na životní prostředí je ve více než 80 % rozhodnuto ve fázi jeho návrhu, zastává názor, že k zavedení požadavků na náhradu látek vzbuzujících obavy je třeba použít směrnici o ekodesignu a další právní předpisy týkající se konkrétních výrobků; zdůrazňuje, že používání toxických látek či látek vzbuzujících obavy, jako jsou např. perzistentní organické znečišťující látky a endokrinní disruptory, by měla být věnována zvláštní pozornost v rámci rozšířených kritérií ekodesignu, aniž by tím byly dotčeny ostatní harmonizované právní požadavky týkající se těchto látek stanovené na úrovni Unie;
27. poukazuje na to, že je nezbytné zajistit pro zboží vyráběné v EU a dovážené zboží rovné podmínky; domnívá se, že zboží vyrobené v EU nesmí být za žádných okolností znevýhodněno; žádá proto Komisi, aby zajistila včasné používání omezení v nařízení REACH a dalších právních předpisech týkajících se jednotlivých výrobků, tak aby se na výrobky vyrobené v EU a dovezené výrobky vztahovala tatáž pravidla; zdůrazňuje zejména skutečnost, že postupné ukončení používání látek vzbuzujících mimořádné obavy nebo jejich náhrada na základě programu povolení v nařízení REACH by měla být doprovázena odpovídajícími, souběžně uplatňovanými omezeními; vyzývá příslušné orgány členských států, aby zpřísnily kontrolu dovážených materiálů, aby bylo zajištěno dodržování nařízení REACH a právních předpisů týkajících se jednotlivých výrobků;
28. zdůrazňuje, že je nutné zlepšit prosazování právních předpisů týkajících se chemických látek a jednotlivých výrobků na hranicích EU;
29. domnívá se, že za účelem řešení problematiky přítomnosti látek vzbuzujících obavy v recyklovaných materiálech by bylo vhodné zavést produktový pas jako nástroj, který by uváděl, jaké materiály a látky byly ve výrobku použity;

Nejistota ohledně toho, jak mohou materiály přestat být odpadem

30. zdůrazňuje, že je zapotřebí přijmout jednoznačná unijní pravidla, v nichž by bylo stanoveno, jaké podmínky je nutno splnit, aby materiály přestaly být odpadem, a zavést harmonizovaná kritéria stanovující, kdy materiál přestává být odpadem; domnívá se, že je tato jednoznačná unijní pravidla třeba koncipovat tak, aby je byly schopny uplatňovat i malé a střední podniky;
31. domnívá se, že na úrovni EU je nutné přijmout opatření, která by zajistila jednotnější výklad a uplatňování ustanovení týkajících se materiálů, které přestaly být odpadem, stanovená v rámcové směrnici o odpadech ze strany členských států s cílem usnadnit používání zpětně získaných materiálů v EU;
32. vyzývá členské státy a Komisi, aby plně spolupracovaly, pokud jde o kritéria týkající se materiálů, které přestaly být odpadem;

Obtíže při uplatňování metodiky EU pro klasifikaci odpadů a jejich dopad na recyklovatelnost materiálů (druhotných surovin)

33. domnívá se, že pravidla klasifikace odpadu jako nebezpečného či bezpečného by měla být uvedena do souladu s pravidly klasifikace látek a směsí podle nařízení o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, a to s ohledem na specifika odpadu a způsob, jakým je s ním nakládáno, a dále vítá nové technické pokyny pro klasifikaci odpadů;

zdůrazňuje, že je třeba dále rozvíjet klasifikační rámec pro odpad a chemické látky, tak aby zahrnoval hraniční rizika vyvolávající mimořádné obavy, například riziko vysoké perzistence, narušování endokrinní činnosti, bioakumulace či neurotoxicity;

34. vyzývá Komisi, aby s ohledem na klasifikaci toku odpadů objasnila správný výklad nařízení o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, tak aby nedocházelo k nesprávné klasifikaci odpadu s obsahem látek vzbuzujících obavy;
35. zdůrazňuje, že nedostatečné prosazování právních předpisů EU v oblasti odpadů je nepřijatelné a že je nutné se touto otázkou zabývat přednostně, mj. na základě zpráv jednotlivých členských států, které jsou součástí přezkumu uplatňování právních předpisů EU v oblasti životního prostředí, neboť je nutné zajistit důslednější postup, pokud jde o klasifikaci chemických látek a odpadu;
36. vyzývá Komisi, aby bezodkladně revidovala evropský seznam odpadů;

o

o o

37. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.